

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Gfv.III.30.145/2025/7. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Bajnok István bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

A felperesek: Felperes1

(Cím2) I. rendű

Felperes2

(Cím3) II. rendű

Az I. rendű felperes képviselője:

Dr. Virág István Ügyvédi Iroda

(Cím5,

ügyintéző: dr. Virág István ügyvéd)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője:

Dr. Kökény Zoltán ügyvéd

(Cím4)

A per tárgya: üzemeltetési díj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.220/2024/11.

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Fővárosi Törvényszék 16.G.40.615/2023/30.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.079.322 (egymillió-hetvenkilencezer-háromszázhuszonkét) forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a 2.166.204 (kétmillió-százhatvanhatezer-kétszáznégy) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperesek perbeli jogelődje és az alperes között 2012. augusztus 19-én létrejött, majd 2012. szeptember 1-jén módosított, 10 év határozott időre kötött szerződés alapján az alperes egy b-i szálloda és étterem használatára, valamint üzemeltetésére volt jogosult havi 1.000.000 forint + áfa összegű díj fizetése mellett.

[2] A felperesek perbeli jogelődje és az alperes 2015. március 4-én megállapodást (a továbbiakban: Megállapodás) kötöttek, amelyben rögzítették, hogy a felperesek perbeli jogelődjének 700.000.000-800.000.000 forint összegű tartozása áll fenn az R. Zrt.-vel szemben. A Megállapodás tartalmazta, hogy az alperes vagy az általa kijelölt személy átvállalja a felperesek perbeli jogelődjének az R. Zrt. felé fennálló tartozásának kifizetését úgy, hogy a követelést megvásárolja, és ennek fejében a felperesek perbeli jogelődje az alperesre átruházza konyhagépek és felszerelés, valamint egy úszómű tulajdonjogát, továbbá az alperes üzemeltetési díjfizetési kötelezettségét a szerződés teljes idejére elengedi.

[3] Az üzemeltetési szerződés megkötésekor és módosításakor, valamint a Megállapodás létrejöttékor a felperesek perbeli jogelődjének vezető tisztségviselője a II. rendű felperes, az alperes vezető tisztségviselője M. volt.

[4] A felperesek perbeli jogelődje 2017. március 30-tól felszámolás alatt állt, és a felszámoló az üzemeltetési szerződést 2017. június 30-án felmondta. A felszámoló az alperessel 2018. április 4-én, 2018. július 2-án és 2019. január 9-én közölt levelében az alperest felszólította az üzemeltetési díj megfizetésére.

[5] A T. Korlátolt Felelősségű Társaság a 2019. március 6-án megkötött engedményezési szerződésben az általa 2018. október 10-én kelt engedményezési megállapodással megszerzett, az R. Zrt.-nek a felperesek perbeli jogelődjével kötött kölcsönszerződésekből származó követelését 12.000.000 forint ellenében, adásvétel jogcímén M-re engedményezte, aki 2019-ben ezt a követelést az alperesre engedményezte.

[6] A Fővárosi Törvényszék a felszámolási eljárást befejező és a felperesek perbeli jogelődjét jogutód nélkül megszüntető, 2020. március 14-én jogerőre emelkedett végzésében a felperesek perbeli jogelődjének az alperessel szemben üzemeltetési díj jogcímén fennálló 78.300.940 forint összegű követelését a hitelezők között felosztotta, és abból – egyebek mellett – 21.662.042 forintot az I. rendű felperesnek, 36.610.847 forintot az Ú. Kft.-nek adott át.

[7] Az Ú. Kft. a 2022. július 5-én létrejött szerződés alapján az alperessel szemben fennálló fenti követelését a II. rendű felperesre engedményezte.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[8] Az I. rendű felperes keresetében az alperest 21.662.042 forint és annak 2014. június 30-tól számított késedelmi kamata, míg a II. rendű felperes keresetében az alperest 36.610.847 forint és annak ugyanezen időponttól járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni.

[9] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a felperesek perbeli jogelődjével a Megállapodás alapján a jövőre nézve is elszámoltak, és mivel a Megállapodásban vállalt kötelezettségét teljesítette, ezért a tartozása megszűnt, üzemeltetési díjfizetési kötelezettsége nem áll fenn.

Az első- és másodfokú ítélet

[10] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította.

[11] Az alperes érdemi védekezésére tekintettel mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a felperesek perbeli jogelődje és az alperes között létrejött Megállapodás alapján megszűnt-e a felperesek perbeli jogelődjének az alperessel szemben fennálló üzemeltetési díjkövetelése. A felperesek bizonyítási érdekébe tartozónak tekintette annak bizonyítását, hogy az alperes díjtartozása a keresetekben megjelölt összegben fennáll, és ezzel szemben az alperes bizonyíthatta, hogy a Megállapodásra figyelemmel díjtartozása nincs.

[12] Megítélése szerint a Megállapodást magában foglaló okirat tartalmával összhangban állt M-nek és a II. rendű felperesnek a perbelépését megelőzően tett tanúvallomása. A két tanúvallomást lényegében egybehangzónak tartotta, a tanúk ugyanis a Megállapodás előzményeként egyezően jelölték meg azt, hogy a felperesek perbeli jogelődjét az általa megvalósított projekttel összefüggésben terhelő költségeket részben az alperes viselte, és az egyező tanúvallomások szerint az alperes a felperesek perbeli jogelődjének az R. Zrt.-vel szemben fennálló tartozását rendezte, amely tartozás alperes általi átvállalása kompenzálta az üzemeltetési díjat. Hivatkozása szerint a 2019. március 6-i engedményezési szerződést tartalmazó okirat és a tanúvallomások alátámasztották, hogy az alperes a Megállapodásból származó kötelezettségét teljesítette, M. 2019. március 6-án megvásárolta az R. Zrt.-nek a felperesek perbeli jogelődjével szemben fennálló, kölcsönszerződésből eredő, másra engedményezett követelését. A II. rendű felperes és M. tanúvallomásával azt is bizonyítottnak tekintette, hogy az utóbbi követelést M. 2019-ben az alperesre engedményezte. Értékelése szerint ezt erősítette meg az utóbb nevezett által a felszámolónak 2018. április 23-án küldött elektronikus levél, amely szerint az alperesnek a felperesek perbeli jogelődjével szemben nincs fizetési kötelezettsége.

[13] A felperesek perbeli jogelődjének felszámolóbiztosa tanúvallomásából – amely szerint a Megállapodás a felszámolási iratok között nem volt fellelhető, azt a felszámoló részére nem adták át – nem tartotta levonhatónak azt a következtetést, hogy a Megállapodás nem jött létre, különös tekintettel arra, hogy ezt a felek sem vitatták. Utalt továbbá arra, hogy az üzemeltetési szerződés díjhátralék miatti felmondása nem jelentette azt, hogy az alperest a szerződés felmondásakor díjfizetési kötelezettség terhelte.

[14] A Megállapodás tartalma, M. tanúvallomása és a felszámolónak írt levele, valamint a II. rendű felperes tanúvallomása alapján kétséget kizáróan megállapíthatónak nevezte, hogy a szerződő felek 2015. március 4-én az üzemeltetési szerződést anyagi jogi egyezségükkel akként módosították, hogy a felperesek perbeli jogelődje az alperes irányában fennálló üzemeltetési díjkövetelését elengedte. Ennek a szerződésmódosításnak a jogkövetkezményét

pedig abban határozta meg, hogy a felperesek által érvényesített üzemeltetési díjkövetelés az alperessel szemben megszűnt, így az a felpereseket nem illeti meg.

[15] Az I. rendű felperesnek a Megállapodás színleltségére és fedezetelvonó jellegére történt hivatkozásával kapcsolatban figyelemmel volt a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 234. § (1) bekezdésére és az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4. a) pontjára. Hangsúlyozta továbbá, hogy a szerződés régi Ptk. 207. § (6) bekezdése szerinti színleltség miatti érvénytelensége akkor állapítható meg, ha valamennyi szerződő fél tudatosan színlelte az ügyletkötési akaratát; a szerződés akkor színlelt, ha a felek ténylegesen nem akarnak egymással szerződést kötni, a szándékuk arra irányul, hogy a szerződést, amely a jognyilatkozataik alapján keletkezne, ne kössék meg.

[16] Ehhez képest megállapította, hogy a Megállapodás színleltség okán fennálló semmisségére utaló peradat, bizonyíték a per során egyáltalán nem állt rendelkezésre, ebben a körben az I. rendű felperes konkrét ténybeli előadást sem tett, bizonyítási indítványait pedig a 2024. március 13-án tartott tárgyaláson visszavonta. Ezzel kapcsolatban hivatkozott arra, hogy az I. rendű felperes az említett tárgyaláson tett nyilatkozata szerint a 2023. november 30-án benyújtott beadványában foglaltakat nem keresetváltoztatásként, csupán további jogi érvelésként terjesztette elő, így a Megállapodás fedezetelvonó jellege, a régi Ptk. 203. §-a szerinti relatív hatálytalansága, avagy a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 40. § (1) bekezdése szerinti megtámadási okon alapuló érvénytelensége alapján igényt nem támasztott, és ennek hiányában arról a bíróság sem dönthetett.

[17] Ezen túlmenően figyelemmel volt az alperesnek arra az érdemi védekezésére, hogy ha a követelés nem szűnt meg, akkor az idő előtti, és az üzemeltetési díjról kiállított számla hiányában késedelmi kamatfizetési kötelezettség nem terhelheti. Ebben a körben hivatkozott a régi Ptk. 302. § (2) bekezdésére és 303. § (3) bekezdésére, valamint a GK 66. számú állásfoglalásra. Egyöntetűnek nevezte a bírói gyakorlatot abban, hogy a kötelezett késedelme mindaddig nem következhet be, amíg a jogosult késedelme fennáll, és a számlázási kötelezettség elmulasztása ilyen jogosulti késedelemnek minősül. Kiemelte azonban, hogy mindez nem érinti a követelés esedékessé válásának időpontját.

[18] Azt kétséget kizáróan megállapíthatónak tartotta, hogy a felperesek perbeli jogelődje nem tett eleget a szerződés szerinti számlaadási kötelezettségének. A régi Ptk. 319. § (2) bekezdésére és 321. § (1) bekezdésére figyelemmel ugyanakkor rámutatott arra, hogy megszüntetés esetén a felek a szerződést a jövőre nézve szüntetik meg, és ilyen esetben csak az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás értékét kell megtéríteni, illetve amennyiben az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás pénzzolgáltatás, úgy ez a pénzzolgáltatás visszajár. Ebből arra következtetett, hogy nem foghat helyt az alperesnek az az anyagi jogi kifogása, amely szerint a felperesek követelése még nem vált esedékessé a számla kiállításának elmulasztása miatt, mivel a szerződés megszűnése esetén a felek kötelesek elszámolni, és a felperesek az üzemeltetési díj megfizetésére jogosultak lettek volna, amennyiben a követelés a Megállapodás folytán nem szűnt volna meg. A megszünt szerződés alapján járó követelések iránti kereset időelőttiség okán történő elutasítását a régi Ptk. 319. § (2) bekezdésének figyelembevételével is fogalmilag kizárhatónak tartotta. Utalt azonban arra is, hogy a felmondás 2017. július 7-i hatályosulásával esedékessé vált a tőke visszafizetésére

vonatkozó kötelezettség, ezért a teljesítés időpontjáig az alperes késedelemben volt, és erre az időre késedelmi kamatot kellett volna fizetnie.

[19] Az üzemeltetési szerződés megkötésekor hatályban volt, az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 2. § a) pontjára és 16. §-ára, valamint a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 165. § (1) bekezdésére és (3) bekezdés b) pontjára hivatkozással kifejtette, hogy az alperes a védekezésével ellentétben a számla kibocsátásának hiányában is köteles lett volna az általános forgalmi adó megfizetésére, ha a követelés vele szemben nem szűnt volna meg. Ennek során figyelemmel volt arra, hogy a felek a szerződésben az üzemeltetési díjat az általános forgalmi adó feltüntetésével határozták meg.

[20] Rögzítette továbbá, hogy utólagos bizonyításnak kizárólag a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 220. § (1) bekezdés a)-e) pontjaiban felsorolt esetekben van helye, és mivel ezek egyike sem állt fenn, ezért az alperes által 2024. április 16-án benyújtott okirati bizonyítékokat a Pp. 220. § (7) bekezdése alapján figyelmen kívül hagyta.

[21] Az I. rendű felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését megváltoztatta, és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 21.662.042 forintot és annak 2017. július 7-től a kifizetésig járó késedelmi kamatát.

[22] Elsőként a felperések közötti pertársaság jellegét vizsgálta, és ennek során annak tulajdonított jelentőséget, hogy az I. rendű felperes és a II. rendű felperes jogelődje hitelezőként az üzemeltetési szerződésből eredő díjkövetelés Cstv. 56. § (2) bekezdésébe alapuló felosztása útján, törvényi engedményesként váltak a rájuk osztott követelésrész erejéig az alperessel szembeni díjkövetelés anyagi jogi jogosultjává. A felperések közötti kapcsolatot csupán abban határozta meg, hogy követelésük ugyanabból a jogviszonyból származik. Ebből arra következtetett, hogy a felperések között a Pp. 39. § (1) bekezdése szerint a pertársak függetlenségének elve érvényesül.

[23] Mindezt azért tartotta jelentősnek, mert az I. rendű felperes a fellebbezésében túlnyomórészt a II. rendű felperes által előterjesztett érvénytelenségi kifogások és a Megállapodással kapcsolatos egyéb jogi érvek mentén állította az elsőfokú ítélet jogszabálysértő voltát. Ezzel szemben értékelte, hogy a II. rendű felperes a Megállapodás létre nem jöttével, hatálytalanságával és érvénytelenségével kapcsolatos valamennyi perbeli nyilatkozatát az elsőfokú eljárásban 2024. április 17-én visszavonta. Emiatt azt állapította meg, hogy a II. rendű felperes 2023. november 30-án kelt beadványában foglalt tény- és jogállításokat, jogi érveket – beleértve az abban megjelölt érvénytelenségi okokat is – az I. rendű felperes a fellebbezésében már nem adhatta elő, és azokra az elsőfokú ítélet jogszabálysértő jellegének alátámasztásaként sem hivatkozhatott.

[24] Figyelembe vette, hogy az I. rendű felperes a korábbi II. rendű felperes jogi érveire nem csatlakozott, azokat a Megállapodással kapcsolatos saját jogi érveiként nem adta elő, az elsőfokú eljárásban csak a Megállapodás színleltségét állította, és jogi érvelésként hivatkozott annak fedezetelvonó jellegére, valamint vitatta a Megállapodás alperes általi teljesítését. Abban egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy a Megállapodás színleltségét a rendelkezésre

álló bizonyítékok nem támasztották alá, és az I. rendű felperesnek e tekintetben bizonyítási indítványa nem volt. Az elsőfokú bíróságnak a színleltség hiányával kapcsolatban kifejtett indokait is helyesnek minősítette.

[25] Nem értett egyet ugyanakkor az elsőfokú bíróságnak azzal a következtetésével, hogy az I. rendű felperes az üzemeltetési díj teljesítését azért nem követelheti, mert az alperes díjtartozását a felperesek perbeli jogelődje a Megállapodásban elengedte. Álláspontja szerint az alperes a Megállapodásra alapítottan a díj teljesítését nem tagadhatja meg, mert a Megállapodás az elsőfokú bíróság által figyelembe nem vett, a másodfokú elbírálás során észlelt, majd a felek tudomására hozott és az I. rendű felperes által hivatkozott okból, a Cstv. 1. § (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdésének megkerülése miatt érvénytelen.

[26] Rámutatott: az alperes alaptalanul érvelt azzal, hogy az elsőfokú bíróság a Cstv. fenti rendelkezéseinek megkerülését vizsgálta és elbírálta, és ez az adott érvénytelenségi ok másodfokú eljárásban való észlelését és a másodfokú bíróság ezzel kapcsolatos anyagi pervezetését kizárta. Ezzel szemben az elsőfokú eljárás iratai és az elsőfokú ítélet alapján nem kétségesnek tekintette, hogy az elsőfokú bíróság a fenti érvénytelenségi okot nem észlelte, és nem is bírálta el, az elsőfokú ítélet indokolása csak a Cstv. 40. § (1) bekezdése szerinti megtámadási okot említette, amelyről az elsőfokú bíróság az azon alapuló jogérvényesítés hiányában nem döntött. Helytállónak nevezte az alperesnek azt a hivatkozását, hogy a 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4. pontja szerint csak a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján tényként egyértelműen megállapítható, nyilvánvaló semmisséget kell a bíróságnak hivatalból észlelnie, a 4. b) pont értelmében azonban a semmisség hivatalból történő észlelése a másodfokú eljárásban is kötelezettsége a bíróságnak, ha az elsőfokú eljárás adataiból a semmisségi ok fennállása egyértelműen megállapítható, amely feltétel a perbeli esetben fennállt.

[27] Előrebocsátotta, hogy a Megállapodásra és annak érvénytelenségének megítélésére is a régi Ptk.-t kellett alkalmazni, és ezért a felek másodfokú eljárásban előadott érvelésével ellentétben a szerződés jogszabály megkerülése miatti semmisségét a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján kellett megítélni. Ennek azonban az azonos tartalmú jogszabályi rendelkezés miatt az ügy érdemi elbírálására kiható jelentőséget nem tulajdonított.

[28] Nem értett egyet az alperesnek azzal az érvelésével, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdésében biztosított megtámadási jog önmagában kizárja a megállapodás régi Ptk. 200. § (2) bekezdése szerinti semmisségének vizsgálatát, mert az I. rendű felperes által a jogszabály megkerüléseként definiált magatartásokhoz a Cstv. speciális jogkövetkezményt fűz. Kiemelte, hogy a perbeli jogviszonyra alkalmazandó, 2017. március 30-án hatályos Cstv. 40. § (1) bekezdésén alapuló megtámadás nem vitásan csak eredményes, jogvesztő határidőben előterjesztett keresettel érvényesíthető. A perbeli esetben azonban az okiratok tartalma alapján nem kétségesnek és a másodfokú eljárásban nem vitásnak nevezte, hogy a felperesek perbeli jogelődje és az alperes nem adta át a felszámolónak a Megállapodást magában foglaló okiratot, és bár az alperes a per kezdetétől az üzemeltetési díjfizetési kötelezettségének a Megállapodás általi megszüntetésével védekezett, a Megállapodást magában foglaló okiratot – a Pp. 199. § (2) bekezdés ab) pontjában [helyesen: a) pont ab) alpontjában] és 200. § a) pontjában írt kötelezettsége ellenére – csak 2023. október 31-én a későbbi II. rendű felperes tanúkénti meghallgatása során csatolta. Megítélése szerint az alperes nem tudott okszerű, logikus és elfogadható magyarázatot adni arra, hogy az általa szerződő félként aláírt

Megállapodás miért nincs a birtokában, és ennek okszerű indokaként M. tanúvallomása nem szolgálhatott, hiszen a tanú az alperes ügyvezetőjeként jogosult és egyben köteles is volt a szerződések kezelésével kapcsolatos feladatok ellátására, és abban bizonyosan nem volt akadályozva, hogy az okiratot a hozzátartozójától a felszámoló fizetési felszólítására, illetve a védekezés előterjesztésekor beszerezze. Hangsúlyozta: a II. rendű felperes az említett okiratot annak ellenére nem bocsátotta a felszámoló rendelkezésére, hogy az adós ügyvezetőjeként jogszabályon alapuló kötelezettsége volt az iratok átadása, valamint az adós tevékenységével kapcsolatos tájékoztatás megadása, a felszámoló tevékenységének elősegítése.

[29] A II. rendű felperes és az alperes fenti magatartásából egyértelműen azt a következtetést vonta le, hogy a Megállapodást magában foglaló okiratot és a Megállapodás tartalmát nem kívánták a felszámolónak átadni, illetve tudomására hozni, az csak a felszámolás jogerős befejezését követő több mint három évvel később került a per irataihoz. Mindezek következményének tekintette, hogy a felszámoló a II. rendű felperes mint az adós törvényes képviselőjének jogszabálysértő mulasztása miatt nem tudta a Cstv. 40. § (1) bekezdésén alapuló megtámadási jogát perben érvényesíteni. Ebből a szempontból nem tulajdonított jelentőséget annak, az alperestől származó érvelésnek, hogy a megtámadásra nyitva álló jogvesztő határidő 2018. március 30-án lejárt. Ezzel szemben azt tartotta lényegesnek, hogy a megtámadási jog érvényesítését a II. rendű felperes jogszabálysértő mulasztása akadályozta meg, valamint az adós és az alperes a felszámolási eljárásban el kívánták titkolni a Megállapodás tartalmát, amit egyebekben az alperes fentebb részletezett perbeli magatartása is megerősített. Alaptalannak találta az alperesnek azt az érvelését, hogy a felszámoló a Megállapodást pusztán annak a II. rendű felperes és az alperes által közölt tartalma alapján megtámadhatta volna, a felszámoló ugyanis a vele közöltekből nem kerülhetett azoknak a tényeknek és adatoknak a birtokába, amelyek alapján megítélhette Cstv. 40. § (1) bekezdés a) és b) pontjában írt feltételek fennálltát és dönthetett a megtámadásról.

[30] Hangsúlyozta azt is, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdésében biztosított speciális megtámadási jog nem zárja ki, hogy akár a hitelező, akár a felszámoló más ténybeli alapon vagy más jogát érvényesítve megtámadja a szerződést vagy annak semmisségére hivatkozzon. Rámutatott: a Cstv. által a felszámoló és a hitelezők számára biztosított többletjogosultság az adóssal szembeni, a régi Ptk. alapján való jogérvényesítést annyiban korlátozza, hogy az egységes ítélkezési gyakorlat szerint – többlettényállás hiányában – nincs lehetőség arra, hogy a fél (hitelező vagy felszámoló) a Cstv. 40. §-ában előírt speciális keresetindítási határidő elmulasztását a régi Ptk. szabályaira alapított érvénytelenségi per megindításával elhárítsa vagy orvosolja. Éppen ezért kiemelte, hogy az alperes akkor hivatkozhatna alappal a Cstv.-ben biztosított speciális megtámadási jogra, ha az a semmisség megállapítása mellett még alkalmazható lenne. Ezzel szemben rögzítette, hogy a perbeli esetben a felszámoló és a hitelezők határidőhöz kötött, a Cstv. szerinti jogainak érvényesítését az adós ügyvezetője korlátozta, illetve akadályozta.

[31] Emellett figyelemmel volt arra, hogy az alperes az üzemeltetési díj teljesítését az azt elengedő Megállapodásra hivatkozással kívánta megtagadni, amely védekezésével szemben az I. rendű felperes kifogásként hivatkozott a Megállapodás érvénytelenségére annak körében, hogy a díj érvénytelen jogüggyellett való elengedése miatt a teljesítés jogos okkal nem tagadható meg. Álláspontja szerint ennek nem volt előfeltétele a Cstv. 40. §-án alapuló jogérvényesítés, és nem volt kizárt az sem, hogy az I. rendű felperes a Megállapodás régi Ptk. 200. § (2) bekezdése szerinti semmisségére az alperes védekezésével szemben kifogásként hivatkozzon. Ennek alapján a Megállapodás jogszabály megkerülésére irányuló jellegét,

illetve ennek jogkövetkezményét csak annyiban vizsgálta és vonta le, hogy az alperes az üzemeltetési díj teljesítését jogos okkal tagadhatta-e meg vagy sem.

[32] Részletesen ismertette a Megállapodás tartalmát, és az elsőfokú eljárásban rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem találta kétségesnek, hogy a Megállapodás megkötésekor a felperesek perbeli jogelődje már fizetéseképtelen volt, az ügyvezetője, a későbbi II. rendű felperes és az alperes által tudottan a tartozásait az esedékességkor nem tudta kifizetni. Mindezt az alperes részéről sem tekintette vitatottnak. Megállapította továbbá, hogy a tanúvallomásokkal ellentétben a felperesek perbeli jogelődje nem kizárólag az R. Zrt.-vel szembeni kölcsönt nem tudta visszafizetni, hanem az I. rendű felperessel szemben is jelentős összegű, területhasználati díjból eredő tartozást halmozott fel, amely végül az I. rendű felperes kérelmére a felszámolás elrendeléséhez vezetett. Ezen felül az előtte 10.Gf.40.646/2017. számon folyamatban volt perből származó hivatalos tudomásként rögzítette, hogy a felperesek perbeli jogelődjének a korábbi II. rendű felperes, az Ú. Kft. felé fennálló tartozása is volt, amelynek megfizetése iránt indított per a Megállapodás megkötésekor már folyamatban volt, és ez a per 2018. szeptember 18-án zárult jogerősen a felperesek perbeli jogelődjének marasztalásával. Éppen ezért utalt arra, hogy a Megállapodás aláírásakor az abban részes felek törvényes képviselőinek a banki követeléseken felüli egyéb követelésekről is tudniuk kellett, és a Megállapodásban az I. rendű felperes követelését kifejezetten meg is nevezték.

[33] Álláspontja szerint azzal, hogy egyetlen hitelező, az R. Zrt. követelésének meghatározott módon, a követelés alperes általi megvásárlása útján való kielégítése fejében a felperesek perbeli jogelődje az alperessel szembeni üzemeltetési díj- és vételárkövetelését elengedte, és különböző ingóságok tulajdonjogát átruházta az alperesre, a felek megkerülték a Cstv. 1. § (3) bekezdésében és 4. § (1) bekezdésében foglalt szabályokat. Ezzel összefüggésben figyelemmel volt arra, hogy az üzemeltetési szerződésből származó díjkövetelés és a vételárkövetelés, valamint az átruházott ingóságok a felperesek perbeli jogelődjének felszámolási vagyona körébe tartoztak, amelyet a Megállapodással elvontak. Hivatkozott arra, hogy a Megállapodás visszterhes jellege a jogszabály megkerülésére irányuló célzatát nem befolyásolja, mert az említett jogszabályi rendelkezések megkerülésére irányul az olyan visszterhes megállapodás is, amely több hitelező esetén az adós által kiválasztott egyetlen hitelező igényének kielégítése érdekében csökkenti, illetve vonja el az adós felszámolás körébe tartozó vagyont.

[34] Kiemelte továbbá, hogy a Megállapodásban részes felek törvényes képviselői egymás közeli hozzátartozói voltak, akik a felperesek perbeli jogelődjének fizetéseképtelenségével, pénzügyi és gazdasági helyzetével, a vele szemben támasztott követelésekkel a tanúvallomásokból kitűnően is tudomással bírtak. Nem kétségesnek tekintette, hogy a bizonytalanként engedményezett követelés ellenértékét is jelentősen befolyásolja a követelés megtérülésének lehetősége, így csekély megtérülés esetén az engedményesként fellépni kívánó számára jóval kedvezőbb feltételekkel köthető az adós hitelezőjével engedményezési szerződés, mint a felszámolást megelőzően. Mindezt csupán az alperesnek azzal az érvelésével kapcsolatban hangsúlyozta, hogy az alperes szerint a követelések adott módon történt megvásárlása elterjedt és kifejezetten a részes felek érdekét szolgáló jogügylet. Ehhez képest kifejtette, hogy a követelések megvásárlása, illetve az erre vállalt kötelezettség valóban nem tiltott, amennyiben azonban – mint a perbeli esetben – a hitelezők közül az adós saját mérlegelése útján kiválasztott egyetlen hitelező előnyben részesítésével a felszámolási

vagyon csökkenését idézi elő, az a megállapodás a Cstv. 1. § (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdések megkerülésére irányul.

[35] A szerződő feleknek az említett jogszabályok megkerülésére irányuló szándékát azért sem tartotta kétségesnek, mert ha az adós működésének helyreállítása lett volna a szerződő felek célja, akkor ennek a jogszabály által biztosított módja – ahogyan arra az I. rendű felperes helyesen hivatkozott – a Cstv. 1. § (2) bekezdésében nevesített és II. fejezetében szabályozott csődeljárás lett volna. Értékelése szerint az I. rendű felperes felé fennálló földhasználati díjfizetési kötelezettség átvállalására vonatkozóan az alperes által tett ajánlat nem támasztotta alá a Megállapodásban részes feleknek a felperesek perbeli jogelődje megmentésére, működésének helyreállítására irányuló szándékát, csupán azt a tanúvallomásokból kitűnő elképzelést, hogy a felperesek perbeli jogelődjével szembeni követelések egy részét befektetőtársak bevonásával kezelik, az alperes pedig megszerzi bizonyos ingóságok tulajdonjogát, egyben mentesül a tartozásai alól. Utalt arra, hogy a banki követelés megvásárlásával a felperesek perbeli jogelődjének működése önmagában nem lett volna helyreállítható, és amennyiben valóban ez lett volna a Megállapodással elérni kívánt cél, akkor annak eszköze a csődeljárás vagy a valamennyi ismert hitelezővel való megállapodás lett volna.

[36] Az ismertetett indokokból kitűnően azt, hogy a Megállapodást a szerződő felek a Cstv. 1. § (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdésének megkerülésével kötötték, az elsőfokú eljárásban rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapíthatónak tartotta. Ehhez az alperes érvelésével ellentétben nem tartotta szükségesnek a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) és b) pontján alapuló megtámadási ok eredményes gyakorlásához szükséges tényállási elemek fennállásának bizonyítását.

[37] Mindezek alapján megállapította, hogy a Megállapodás a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint mint a Cstv. 1. § (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdésének megkerülésével kötött szerződés semmis. Ennek azt az általános jogkövetkezményét, hogy a Megállapodás a régi Ptk. 198. § (1) bekezdése szerinti joghatás kiváltására nem alkalmas, azzal azonosította, hogy az alperes a Megállapodásban foglaltak alapján nem mentesül az I. rendű felperessel szemben az üzemeltetési díjfizetési kötelezettség alól.

[38] Az alperes elévülési kifogását alaptalannak és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek téves értelmezésén alapulónak nevezte. Rámutatott, hogy az érdemi döntés során csupán az érvénytelenség általános jogkövetkezményét kellett alkalmazni, és az alperes által hivatkozott egyéb jogkövetkezmény iránti kérelme az I. rendű felperesnek nem volt, és nem is lehetett. Hivatkozása szerint az érvénytelenség régi Ptk. 234. § (1) bekezdésében írt és a perben alkalmazott általános jogkövetkezménye időbeli korlát nélkül érvényesíthető.

[39] Az alperes részéről a kereset összegének vitatását is alaptalannak találta, mert a felszámolási eljárást befejező jogerős végzés alapján egyértelmű volt, hogy az alperessel szemben fennálló 78.300.940 forint díjkövetelést a bíróság a Cstv. 56. § (2) bekezdése szerint, vagyis a hitelezői követelések erejéig az 57. §-ban foglalt kielégítési sorrend figyelembevételével osztotta fel, amelynek folytán az I. rendű felperesre a keresettel érvényesített összeg jutott. Értelmezése szerint ezt az alperes a perben nem tehette vitássá

azon az alapon, hogy más arányban, más módon kellett volna a követelést felosztani, mert az ezzel kapcsolatos kifogás csak a felszámolási eljárásban lett volna érvényesíthető.

[40] Az alperesnek a követelés időelőttiségével összefüggő, a fellebbezésben fenntartott érvelését az elsőfokú ítélet e tekintetben helytálló indokai mentén alaptalannak minősítette. Utalt arra, hogy a számla kiállításának elmulasztása és a szerződésen alapuló pénzfizetési kötelezettség esedékessé válása között nem állítható fel az alperes által levezetett összefüggés, és a számla kiállításának az üzemeltetési díj összege szempontjából sem volt jelentősége.

[41] Alaptalannak tartotta továbbá az alperesnek azt az érvelését, hogy a másodfokú eljárásban a kamatfizetés kezdetének reá nézve kedvezőbb, későbbi időpontban való meghatározása a keresetváltoztatás tilalmába ütközik. Ezt azzal indokolta, hogy a Pp. 221. § (1) bekezdés a) pontja körébe tartozó fenti nyilatkozat mint feltételhez nem kötött perfelvételi nyilatkozat az ellenfél hozzájárulása és a törvényben meghatározott feltételek nélkül bármikor – a másodfokú eljárásban is – előterjeszthető.

[42] Rögzítette, hogy a semmisség megállapítása érdekében további bizonyítási eljárás lefolytatására nem volt szükség, a II. rendű felperes tanúként való ismételt meghallgatására pedig nem volt eljárásjogi lehetőség, mert a II. rendű felperes a perbelépésének jogerős engedélyezésétől a perben félként vesz részt.

[43] Mindezen indokok alapján az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését megváltoztatta, és az alperest az I. rendű felperes keresetével egyezően kötelezte a felszámolási eljárást befejező végzésben meghatározott összegű üzemeltetési díj és annak késedelmi kamata megfizetésére. A kamatfizetés kezdő időpontját a módosított keresettel egyezően a felmondás alperessel való közlésének időpontjában határozta meg.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[44] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[45] Megsértett jogszabályhelyként a Pp. 2. § (2) bekezdését, 7. § (1) bekezdés 1. pontját, 36. §-át, 37. §-át, 176. § (2) bekezdés b) pontját, 237. § (3) bekezdését, 240. § (1) bekezdés a) pontját, 263. § (1) bekezdését, 265. § (1) bekezdését, 266. § (2) és (4) bekezdését, 279. § (1) bekezdését, 341. § (1) bekezdését, 342. § (1) és (3) bekezdését, 369. § (1), (3) és (4) bekezdését, 370. § (1), (3) és (4) bekezdését, 371. § (1) bekezdését, 373. § (2)-(3) és (5) bekezdését, 375. § (2) bekezdését, 379. §-át, 383. §-át és 384. § (2) bekezdését, a régi Ptk. 200. § (2) bekezdését, 234. §-át és 313. §-át, a Cstv. 1. § (3) bekezdését, 4. § (1) bekezdését és 40. § (1)-(3) bekezdéseit jelölte meg. Allította továbbá, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltér a Kúria Pfv.VI.20.724/2020/11. számú határozatától.

[46] Kiemelte, hogy a másodfokú bíróság helytelenül értelmezte a régi Ptk. 200. § (2) bekezdését, valamint a Cstv. 1. § (3) bekezdését, 4. § (1) bekezdését és 40. § (1)-(3)

bekezdéseit. Kifejtette, hogy a Cstv.-be ütköző, annak rendelkezéseit az adós, illetve a hitelezők részéről megkerülni szándékozó vagy azt eredményező jogügyletekhez, magatartásokhoz maga a Cstv., annak 40. § (1) bekezdése fűz kifejezetten polgári jogi szankciót, és a jogérvényesítéshez jogvesztő határidőt rendel. Értelmezése szerint a jogerős ítélet által jogszabály megkerüléseként definiált magatartások a Cstv. 40. § (1) bekezdése alá tartozó magatartások, és az azokhoz tartozó más jogkövetkezmény léte a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján kizárja a semmisség megállapíthatóságát. Ugyanakkor álláspontja szerint az utóbbi jogszabályhely rendelkezése hiányában sem lenne lehetséges, hogy a Cstv. hivatkozott rendelkezései hatálya alá tartozó, azonos magatartást értékelő jogügyletek egyidejűleg semmisnek és megtámadhatónak is minősüljenek, az érvénytelenség e két formájának egyidejű fennállása kizárt. Utalt arra, hogy a másodfokú bíróság a régi Ptk. szerinti tényállások alkalmazásához szükséges többlettényállási elemre nem hivatkozott. Éppen ezért előadta, hogy a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján a Megállapodás semmisségének a Cstv. (1) bekezdés (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdésének megkerülésére hivatkozással való megállapíthatósága abban az esetben is kizárt lenne, ha a jogerős ítélet által megállapított – és a részéről vitatott – tényállás és következtetések helytállóak lennének, a jogvesztő határidő lejártával pedig a megtámadásra sincs mód.

[47] Érvelése értelmében a jogalkotó szándékával, a normaalkotás irányával szembemenő az a fajta értelmezés és jogalkalmazás, amely szerint a törvényi időtartamon túli megállapodásokhoz a megtámadásnál súlyosabb polgári jogi jogkövetkezmények fűződnek. Utalt arra, hogy a másodfokú bíróság a jogszabály megkerülésére vonatkozó érvelése alátámasztásaként olyan körülményekre hivatkozott, amelyek a Megállapodás megkötésekor nem álltak fenn, illetve a felek számára nem voltak, és nem is lehettek ismertek.

[48] A peradatokból megállapíthatónak tartotta, hogy a felszámolóval együttműködött a szerződéses kapcsolat fennállása és fenntartása által is megkívánt módon és mértékben. Lényegesnek tartotta, hogy a felszámoló először a részére 2018. április 4-én megküldött levélben hívta fel a díjfizetésre. Arra is kitért, hogy amennyiben a Megállapodás nem állt volna a felszámoló rendelkezésére, úgy a felszámoló a felszámolás kezdő időpontját követően a szerződés megszűnéséig az üzemeltetési díjról havonta számlát állított volna ki.

[49] Megismételte, hogy a Cstv. szerinti megtámadásra vonatkozó jogvesztő határidő 2018. március 30-án járt le, és ha a megtámadás határidőben nem történt meg, akkor azt kizárólag a felszámoló jogszabálysértő mulasztása okozta. Változatlanul állította, hogy a felszámoló részére a Megállapodást átadta. Emiatt a másodfokú bíróság álláspontjával szemben hangsúlyozta, hogy részéről és a felperesek perbeli jogelődjének ügyvezetője részéről semmiféle eltitkolási szándék nem állapítható meg. A jogerős ítélet ezzel összefüggő ténymegállapításait teljes mértékben iratellenesnek, logikátlannak, megalapozatlannak és kirívóan okszerűtlennek tartotta.

[50] Kiemelte, hogy a másodfokú bíróság a szerződés nyilvánvaló semmisségét hivatalból korlátok között észlelheti és járhat el ennek megfelelően. Ebben a körben előadta, hogy az I. rendű felperes az elsőfokú eljárásban a Megállapodás színlelt voltára, fedezetelvonó jellegére és a Cstv. 40. § (1) bekezdésébe ütközésére hivatkozott, azonban az elsőfokú bíróság felhívására kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy az érvénytelenség megállapítása tekintetében keresetváltoztatást előterjeszteni nem kíván, és a hivatkozását jogi érvelésként kérte figyelembe venni. Hangsúlyozta, hogy a Kúria Pfv.V.20.870/2021/7. számú határozatával is

megjelenített állandó bírói gyakorlat értelmében a semmisség hivatalbóli észlelése az anyagi pervezetés körébe tartozik. Ehhez képest sérelmezte, hogy bár az I. rendű felperes fellebbezésében az egyéb eljárási szabálysértések mellett kizárólag az elsőfokú bíróság anyagi pervezetését kifogásolta, azaz anyagi jogi felülbírálatot nem kért, a másodfokú bíróság ezt nem vette figyelembe, és az érdemi döntése meghozatala során a felülbírálati jogkörén túlterjeszkedett.

[51] A Kúria Pfv.V.20.666/2021/6. számú határozatára utalással kiemelte, hogy a másodfokú eljárásban csak olyan semmisségi ok észlelhető hivatalból, amelyet az elsőfokú bíróság nem észlelt. Mivel pedig az elsőfokú eljárásban mindkét felperes hivatkozott megtámadási és semmisségi okokra, beleértve a Cstv. másodfokú eljárásban megjelölt rendelkezéseibe történő ütközést is, és ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság a felpereseket nyilatkoztatta a keresetváltoztatás előterjesztéséről, ezért álláspontja szerint a Megállapodás Cstv. 1. § (3) bekezdése és 4. § (2) bekezdése megkerüléséből eredő semmisségét a másodfokú bíróság már nem észlelhette hivatalból.

[52] Sérelmezte továbbá, hogy a másodfokú bíróság a tényállás megállapításához az I. rendű felperes által állított új tények és az I. rendű felperes által szolgáltatott bizonyítékok mellett a részéről hivatalból ismert új tényeket is felhasználta. Az utóbbiak kapcsán utalt arra, hogy a másodfokú bíróság tájékoztatta a feleket az általa hivatalból megállapított semmisség tényéről, de a korábbi peres eljárásokból szerzett hivatalos tudomásáról nem. Kifogásolta, hogy emiatt az ezzel összefüggő ellenkérelem-változtatás és az utólagos bizonyítás felajánlása lehetőségével nem tudott élni.

[53] A Kúria Pfv.VI.20.724/2020/11. és Pfv.III.20.611/2022/10. számú határozatára is hivatkozással kifejtette, hogy az állandó bírói gyakorlat értelmében a szerződés semmisségének hivatalbóli észlelésére alapított anyagi pervezetés esetén a semmisséggel kapcsolatos jogkövetkezmények levonásának feltétele, hogy a felperes az anyagi pervezetés után a keresetét módosítsa. Ezzel szemben állította, hogy az I. rendű felperes a másodfokú bíróság anyagi pervezetését követően benyújtott beadványában sem a keresetét, sem a fellebbezését nem változtatta meg a másodfokú bíróság által közölt semmisségi okra hivatkozva. Érvelése szerint ezért a másodfokú bíróság a felülbírálati jogkörén túlterjeszkedve hozott döntést. Tévesnek tartotta a másodfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy az I. rendű felperes kifogásként hivatkozhatott a Megállapodás érvénytelenségére, az I. rendű felperesnek ugyanis erre abban az esetben lehetett volna módja, ha ő viszontkeresetet vagy beszámítást terjesztett volna elő. Ezzel összefüggésben állította, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltért a Kúria Pfv.VI.20.724/2020/11. számú határozatától.

[54] Sérelmesnek tartotta, hogy a másodfokú bíróság a felek szándékára vonatkozó megállapításai körében nem vette figyelembe a megtérülési szándék ellenkezőjét alátámasztó bizonyítékot, és ezzel kapcsolatban megalapozatlan tényállást állapított meg. Minden alapot nélkülözőnek nevezte a felperesek perbeli jogelődjének 2015 márciusában fennállott fizetéseképtelenségének kimondását, különös tekintettel a bizonyítékokkal alá nem támasztott olyan megállapításokra, amelyek szerint a felperesek perbeli jogelődje üzletszerű gazdasági tevékenységet ekkor már nem tudott végezni, és a tartozásait nem tudta kifizetni. Emellett megalapozatlannak, iratellenesnek és kirívóan okszerűtlennek tartotta a Megállapodást megkötő felek Cstv. megkerülésére vonatkozó szándékának, valamint annak megállapítását, hogy az üzemeltetési díj megfizetését jogos ok nélkül megtagadta. Ezzel szemben

megismételte: a per folyamán és azt megelőzően is mindvégig arra hivatkozott, hogy fizetési kötelezettsége nem áll fenn.

[55] A kereset összecszerűségét illetően továbbra is állította, hogy a felperesek perbeli jogelődjének keresetéhez tartozó kimutatás szerint az érvényesített követelés összege az általános forgalmi adót nem tartalmazta. Megállapíthatónak tartotta, hogy a felszámolási eljárásban felosztott követelés összege nemcsak a kereseti követelés összegével nem egyezik, de a kereseti követelés általános forgalmi adóval növelt összegével sem. Sérelmezte, hogy míg az elsőfokú bíróság – a követelés megszűnésével kapcsolatos álláspontja miatt – az összecszerűségről nem határozott, addig a másodfokú bíróság az I. rendű felperes keresetével egyezően marasztalta. Kifogásolta azt is, hogy a másodfokú bíróság a felszámolási bíróság által átadott követelést bíróság által elbírált követelésként kezelte. Álláspontja szerint a felpereseket terhelte volna annak bizonyítása, hogy a keresettel érvényesített követelés őket megilleti, de ilyen bizonyítás nem történt. Ezekre figyelemmel állította, hogy a másodfokú bíróság a vitatása ellenére érdemben az összecszerűséget nem vizsgálta.

[56] A késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontjának a jogerős ítélet általi megállapítását iratellenesnek és így jogszabálysértőnek tartotta.

[57] Hivatkozása szerint a másodfokú bíróság a felperesek közötti pertársaság jellegét tévesen határozta meg, a követeléseik ugyanis nem csak azonos jogviszonyból származnak, hanem azonos követelésnek minősülnek, és ennek folytán az ítélet jogereje a perben nem álló jogutódokra is kiterjedne. Előadta továbbá, hogy a per tárgya a felszámolási ügyben eljáró bíróság döntése miatt olyan követelés, amely a szükséges arányosítás hiányában csak egységesen dönthető el. Ennélfogva állította, hogy a másodfokú bíróságnak az egységes pertársaság fennállásának vizsgálatát követően fel kellett volna hívnia az I. rendű felperest a jogutódok perbe állítására, illetve ennek eredménytelensége esetén az eljárást meg kellett volna szüntetnie.

[58] Az I. rendű felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[59] Helyesnek tartotta a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdésében biztosított speciális megtámadási jog nem zárja ki, hogy akár a hitelező, akár a felszámoló más ténybeli alapon, vagy más jogát érvényesítve megtámadja a szerződést, vagy annak semmisségére hivatkozzon. Azzal is egyetértett, hogy az alperes védekezésével szemben kifogásként hivatkozhatott a Megállapodás régi Ptk. 200. § (2) bekezdése szerinti semmisségére.

[60] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, és abból okszerű következtetéseket vont le. Állította, hogy a Megállapodásban részes felek már a Megállapodás aláírásakor nyilvánvalóan abban a tudatban voltak, hogy a Megállapodás lehetetlen szolgáltatásra irányul. Helytállónak tartotta a jogerős ítéletnek azt a megállapítását is, hogy a Megállapodásban részes felek jogszabályok megkerülésére irányuló szándéka nem lehetett kétséges.

[61] Okfejtése értelmében az alperes a felülvizsgálati kérelmében nem vette figyelembe azt, a másodfokú bíróság által is kiemelt tény, hogy ő és a felszámoló a II. rendű felperes mint az adós törvényes képviselőjének jogszabálysértő mulasztása miatt nem tudták a Cstv. 40. § (1) bekezdésén alapuló megtámadási jogukat érvényesíteni.

[62] A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal ellentétben hivatkozott arra, hogy a fellebbezésében anyagi jogi felülbírálatot is kért, és az anyagi jogi kifogásait az elsőfokú bíróság ítéletével szemben konkrét anyagi jogi jogszabályok megjelölésére alapította.

[63] Egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy az elsőfokú bíróság a Cstv. 1. § (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdésének megkerülése szerinti érvénytelenségi okot nem észlelte, és nem is bírálta el.

[64] A felülvizsgálati érveléssel szemben előadta, hogy – miután a beadványokat az alperes hivatkozása szerint is a tartalmuknak megfelelően kell elbírálni – a másodfokú bíróság anyagi pervezetés körében tett felhívása nyomán benyújtott beadványában tartalma szerint keresetváltoztatást eszközölt, amikor a Megállapodás érvénytelenségével kapcsolatosan érvelt, annak a Cstv. 1. § (3) bekezdésére, 4. § (2) bekezdésére és 40. § (1) bekezdésére utkozése miatt.

[65] Megítélése szerint a másodfokú bíróság a tényállás megállapítása során a rendelkezésre álló tények, adatok és információk egybevetésével, értelmezésével és okszerű következtetések levonásával, a jogszabályok maradéktalan betartásával járt el.

[66] A kereset összecszerűségével kapcsolatosan korábban több alkalommal kifejtett álláspontját fenntartotta, és a marasztalás összecszerűségét helytállónak nevezte.

[67] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperesek között célszerűségi pertársaság jött létre, és a pertársak függetlenségének elve érvényesült.

A Kúria döntése és jogi indokai

[68] A felülvizsgálati kérelem megalapozott.

[69] Mivel a Pp. 423. § (1) bekezdése a felülvizsgálati kérelem elbírálásának korlátai alóli egyik kivételként az eljárás hivatalbóli megszüntetésének esetét nevesíti, és az alperes a felülvizsgálati kérelmében a Pp. 176. § (2) bekezdés b) pontjának és 240. § (1) bekezdés a) pontjának sérelmét is állította, ezért elsődlegesen ennek az eljárási szabálysértésnek a vizsgálatára volt szükség. Az alperes ezzel összefüggésben a felperesek közötti pertársaság másodfokú bíróság általi téves minősítésére hivatkozott, és ezzel együtt egyidejűleg állította a Pp. 36. §-a szerinti kényszerű pertársaság és a Pp. 37. § a) pontjában definiált célszerűségi pertársaság fennállását. Amellett, hogy ez az álláspont önellentmondásos volt, hiszen a kétféle pertársaságnak eltérőek a jogszabályi feltételei, abszolút perakadályt csak a kényszerű pertársaság esetén kötelező perben állás hiánya jelenthetett volna. Ezzel szemben a másodfokú bíróság helyesen minősítette a felperesek közötti pertársaságot akkor, amikor az

együttes perindítást azért tartotta lehetségesnek, mert a perbeli követelések ugyanabból a jogviszonyból eredtek. Ez a Pp. 37. § b) pontjában meghatározott célszerűségi pertársaságnak volt megfeleltethető, és ebből következően – ahogyan a jogerős ítélet indokolása tartalmazta – a felperesek között a Pp. 39. § (1) bekezdése szerint a pertársak függetlenségének elve érvényesült. A jogerős ítélet ezért a Pp. 36. §-át, 37. § a) pontját, 176. § (2) bekezdés b) pontját és 240. § (1) bekezdés a) pontját sem sértette.

[70] A Kúria a Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet sérti a régi Ptk. 200. § (2) bekezdését, 234. § (1) bekezdését, 313. §-át, valamint a Cstv. 1. § (3) bekezdését, 4. § (1) bekezdését és 40. § (1) bekezdését.

[71] Az alperes érdemi védekezésének lényege az volt, hogy a felperesek perbeli jogelődjével kötött Megállapodás alapján a felperesek által a perben vele szemben érvényesített üzemeltetési díjkövetelés megszűnt. Az elsőfokú bíróság a Megállapodást a régi Ptk. 240. § (3) bekezdése szerinti anyagi jogi egyezségnek minősítette, amelyben a felperesek perbeli jogelődje az alperes irányában fennálló követelését elengedte. A Megállapodás létrejöttét a felek részéről nem vitatottnak tekintette, és az I. rendű felperes által állított semmisségi ok, a régi Ptk. 207. § (6) bekezdésében írt színleltség fennállását nem tartotta megállapíthatónak. Más érvénytelenségi ok, így a Cstv. 40. § (1) bekezdésében meghatározott megtámadási ok megvalósulását sem vizsgálta, és a Megállapodás régi Ptk. 203. §-a szerinti fedezetelvonó jellegéről, az ebből fakadó relatív hatálytalanságáról sem foglalt állást. Noha az I. rendű felperes a fellebbezésében a II. rendű felperesnek az elsőfokú eljárásban előadott érvénytelenségi kifogásait is megismételte, a másodfokú bíróság azokat – a felperesek közötti egyszerű pertársaság miatt érvényesülő függetlenség elvére és a II. rendű felperes említett perfelvételi nyilatkozatának visszavonására tekintettel – a felülbírálat során figyelmen kívül hagyta, abban pedig egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy a bizonyítékok a színleltséget nem támasztották alá. Az elsőfokú bíróságtól eltérő érdemi döntése azon a jogi következtetésen alapult, hogy a Megállapodás az általa hivatalból észlelt, az anyagi pervezetése keretében a felek tudomására hozott és az I. rendű felperes által megjelölt okból, a Cstv. 1. § (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdésének megkerülése miatt, a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint semmis. A másodfokú bíróság ezért állapította meg azt, hogy az alperes a Megállapodásra alapítottnak a teljesítést nem tagadhatta meg, az abban foglaltak alapján nem mentesült az I. rendű felperessel szemben az üzemeltetési díjfizetési kötelezettség alól.

[72] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében feltüntetett anyagi jogi jogszabálysértéseket alapvetően arra hivatkozással állította, hogy a másodfokú bíróság által figyelembe vett tényállási elemekhez, a jogszabály megkerüléseként értékelt magatartásokhoz a Cstv. 40. § (1) bekezdése önálló jogkövetkezményt fűz, ami kizárja a régi Ptk. 200. § (2) bekezdésében meghatározott semmisségi ok fennállásának megállapítását. Az állandó bírói gyakorlatra utalással azt is hangsúlyozta, hogy az előbbi jogszabályhely által rögzített jogvesztő határidő elmulasztását a jogosult a régi Ptk. szerinti érvénytelenségi per indításával nem orvosolhatja, a másodfokú bíróság pedig az ehhez szükséges többlettényállási elemre a jogerős ítéletben nem hivatkozott. Álláspontja szerint ezért a Megállapodásnak a jogerős ítéletben írt okból való semmissége az általa egyébként vitatott tényállás alapján sem állapítható meg. Mindezek miatt a felülvizsgálat során elsődlegesen e jogi okfejtés helyességének kérdésében volt indokolt állást foglalni.

[73] Főszabály szerint mind az adós nevében eljáró felszámoló, mind a hitelezők a Cstv. 40. § (1) bekezdésében meghatározott egyéves jogvesztő határidőn belül indíthatják meg a Cstv. 40. §-a szerinti keresetüket [Kúria Gfv.VI.30.031/2022/4. (BH 2022.269.)]. A Cstv. 40. § (1) bekezdése alapján a hitelező a felszámolás kezdő időpontját megelőzően az adós és harmadik személyek által kötött szerződéseket csak meghatározott határidőn belül támadhatja. Ha ezt a határidőt elkéste, és a régi Ptk. semmisségre vonatkozó szabályaira hivatkozik, akkor csak abban az esetben lehet vizsgálni az általános polgári jogi szabályok szerint a keresetet, ha az a Cstv. 40. § (1) bekezdéséhez képest többlettényállási elemet tartalmaz (Kúria Gfv.VII.30.320/2012/9.). A Cstv. 40. § (1) bekezdésében meghatározott jogvesztő határidőt elmulasztó felszámoló csak többlettényállás esetén hivatkozhat a régi Ptk. szerinti semmisségi okokra. A határidő elteltét követően az e jogszabályi rendelkezésben körülírt tényállások alapján igényérvényesítésre nem kerülhet sor, a perindításra jogosultak erre vonatkozó alanyi joga megszűnik. A jogvesztő határidő számítása során nem alkalmazhatók az elévülés nyugvására és megszakítására vonatkozó szabályok [Kúria Pfv.VII.20.695/2017/14. (BH 2018.122.)]. Amennyiben a Cstv. 40. §-ában előírt keresetindítási határidőt a jogosult lekéste, nem használhatja a Ptk. szabályait arra, hogy a mulasztása jogkövetkezményeit elhárítsa. Ebből következően, ha a Cstv. 40. §-a szerinti keresetet elő lehetett volna terjeszteni az alapul szolgáló tényállás alapján, de az arra jogosult azt elmulasztotta, a Ptk.-ra történő hivatkozással előterjesztett keresete csak akkor alapos, ha a Cstv. 40. § (1) bekezdésében megfogalmazott törvényi tényállástól eltérő, más releváns tényeken alapuló többlettényállás áll fenn, és azt bizonyítja [Kúria Gfv.VI.30.045/2025/12. (BH 2025.272.)].

[74] Az adott esetben a másodfokú bíróság is abból indult ki, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdésén alapuló megtámadás csak eredményes, a jogvesztő határidőben előterjesztett keresettel érvényesíthető. Jóllehet a megtámadásra nyitva álló jogvesztő határidő már a keresetindítás előtt, 2018. március 30-án lejárt, a jogerős ítélet indokolása szerint nem ennek volt jelentősége, hanem annak, hogy – a felülvizsgálati kérelemben vitássá tett ténymegállapításokból következően – a felszámoló az adós törvényes képviselőjének jogszabálysértő mulasztása miatt nem tudta a Cstv. 40. § (1) bekezdésén alapuló megtámadási jogát perben érvényesíteni. A másodfokú bíróság emellett figyelemmel volt arra, hogy – az előzőekben megjelölt kúriai határozatok által is megjelenített – ítélezési gyakorlat szerint többlettényállás hiányában a Cstv. 40. §-ában előírt speciális keresetindítási határidő elmulasztása a régi Ptk. szabályaira alapított érvénytelenségi per megindításával nem elhárítható vagy orvosolható. Ehhez képest azért nem tartotta helytállónak az alperesnek azt az értelmezését, hogy az I. rendű felperes a Cstv.-ben biztosított megtámadási jog korábbi érvényesíthetőségére tekintettel a régi Ptk. szerinti semmisségre nem hivatkozhat, mert az említett megtámadási jog érvényesítését – a fentebb írtak értelmében – az adós ügyvezetője korlátozta, illetve akadályozta. A másodfokú bíróság a Megállapodás célját abban határozta meg, hogy az a felszámolás körébe tartozó vagyon egy részének elvonására irányult a felperesek perbeli jogelődje által kiválasztott egyetlen hitelező igényének kielégítésére vállalt kötelezettség ellenében. Ennek figyelembevételével állapította meg, hogy a Megállapodást a szerződő felek a Cstv. 1. § (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdésének megkerülésével kötötték. Ezzel indokolta azt is, hogy Cstv. 40. § (1) bekezdés a) és b) pontján alapuló megtámadási ok eredményes gyakorlásához szükséges tényállási elemek fennállását nem kellett bizonyítani.

[75] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében helyesen érvelt azzal, hogy a másodfokú bíróság által a jogszabály megkerüléseként azonosított magatartások a Cstv. 40. § (1)

bekezdésében értékelt magatartások voltak, és azokhoz képest többlétevényállási elemekre a másodfokú bíróság nem hivatkozott. A Cstv. 1. § (3) bekezdése a felszámolási eljárás célját, míg a Cstv. 4. § (1) bekezdése a gazdálkodó szervezetnek a csődeljárás és a felszámolási eljárás körébe tartozó vagyonának fogalmát határozza meg. Mindkét jogszabályhely az általános rendelkezések között található, ennek megfelelően tartalmukra az egyes részletszabályok értelmezésekor és alkalmazásakor is figyelemmel kell lenni. Ebből következően a közvetlen megsértésükre vagy megkerülésükre és a szerződés ebből eredő semmisségére [régi Ptk. 200. § (2) bekezdés] a Cstv. 40. § (1) bekezdésében írt jogvesztő határidőn túli hivatkozás esetén sem mellőzhető az utóbbi jogszabályhely által meghatározott törvényi tényállásoktól eltérő, azokon túlmutató tényállási elemek fennállásának vizsgálata. Ilyen többlétevényállási elem viszont a jogerős ítélet indokolása szerint, a Megállapodásnak a másodfokú bíróság által meghatározott céljának ismeretében sem volt megállapítható. A másodfokú bíróság ehelyett annak tulajdonított jelentőséget, hogy a felszámoló és a hitelezők, köztük az I. rendű felperes a Cstv. 40. § (1) bekezdésén alapuló megtámadási jogát azért nem tudta a jogvesztő határidőn belül érvényesíteni, mert ezt az adós törvényes képviselője, vagyis a II. rendű felperes jogszabálysértő módon megakadályozta. A szóban forgó keresetindítási határidő jogvesztő jellege miatt ugyanakkor a mulasztás oka – a másodfokú bíróság álláspontjától eltérően – közömbös volt, és az elévülés nyugvásának szabályaitól eltérően nem lehetett tekintettel lenni arra, hogy a jogosult menthető okból, a hibáján kívül volt-e akadályozva a jogérvényesítésben.

[76] A másodfokú bíróság tehát a Megállapodást a Cstv. 1. § (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdésének megkerülése miatt, a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján tévesen minősítette semmisnek, és ezért tévesen állapította meg azt is, hogy az alperes a Megállapodásban foglaltak alapján az I. rendű felperessel szemben fennálló üzemeltetési díjfizetési kötelezettsége alól nem mentesült. Ennélfogva a jogerős ítélet a régi Ptk. 200. § (2) bekezdését, 234. § (1) bekezdését, 313. §-át, valamint a Cstv. 1. § (3) bekezdését, 4. § (1) bekezdését és 40. § (1) bekezdését is sértette. Mivel pedig ebből következően az I. rendű felperes keresete nem volt teljesíthető, ezért a felülvizsgálati kérelemben megjelölt további jogszabálysértések vizsgálata szükségtelen volt.

[77] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését helybenhagyta.

[78] A Kúria az I. rendű felperest a Pp. 83. § (1) bekezdése szerint, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontjára és (5) bekezdésére, valamint 4/A. § (1) bekezdésére figyelemmel az alperes felszámított – általános forgalmi adóval növelt összegű ügyvédi munkadíjból álló – másodfokú perköltség, míg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés b) pontjára és (4) bekezdésére, valamint 5. § (1) bekezdésére figyelemmel az alperes felszámított – ugyancsak az általános forgalmi adóval növelt összegű ügyvédi munkadíjat tartalmazó – felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére kötelezte.

[79] Az alperes részleges költségfeljegyzési joga miatt meg nem fizetett, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése alapján meghatározott mértékű felülvizsgálati eljárási illeték az I. rendű felperes

teljes személyes illetékmentességére [Itv. 5. § (1) bekezdés b) pontja] tekintettel, a Pp. 102. § (6) bekezdése értelmében az állam terhén marad.

[80] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 376. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

[81] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

A döntés elvi tartalma

[82] Amennyiben a Cstv. 40. §-ában előírt keresetindítási határidőt a jogosult lekéste, nem használhatja a Ptk. szabályait arra, hogy a mulasztása jogkövetkezményeit elhárítsa. Ebből következően, ha a Cstv. 40. §-a szerinti keresetet elő lehetett volna terjeszteni az alapul szolgáló tényállás alapján, de az arra jogosult azt elmulasztotta, a Ptk.-ra történő hivatkozással előterjesztett keresete csak akkor alapos, ha a Cstv. 40. § (1) bekezdésében megfogalmazott törvényi tényállástól eltérő, más releváns tényeken alapuló többlettényállás áll fenn, és azt bizonyítja. A szóban forgó keresetindítási határidő jogvesztő jellege miatt a mulasztás oka közömbös, és az elévülés nyugvásának szabályaitól eltérően nem lehetett tekintettel lenni arra, hogy a jogosult menthető okból, a hibáján kívül volt-e akadályozva a jogérvényesítésben.

Budapest, 2026. január 27.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Bajnok István s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző